

המסיבה השנתית של בוקרי עמק הירדן

בוקרי עמק הירדן התכנסו למסיבתם המסורתית ב"אהלו" לסיכום שנת תשכ"ה בייצור החלב והענקת פרס למשק הצועד בראש בתנובה הממוצעת לפרה. הפעם נאלצים היינו לוותר על חלוקת פרסים ותעודות לפרות המצטיינות. בגלל השביתה בא. ב. מ. שנמשכה כמה שבועות הצטברו כרטיסי ביקורת החלב בהתאחדות מגד"ל-בקר ולא היה באפשרותם להחזירם למשקים בזמן.

במסיבה השתתפו כ-120 רפתנים, רובם צעירים. בלט הפעם גם מספר רב של צעירות העוברות היום בכל רפת וגם מתמידות. נוכחו במסיבה באיכות אגודת "און" ואורחים — חברים אשר עבדו פעם ברפת ופעילים היום בשטחים אחרים.

ייצור החלב במשקי עמק הירדן בשנת תשכ"ה				
המשק	מספר פרות בממוצע שנתי	ייצור החלב בליטרים	ממוצע לפרה בק"ג	הפרש בייצור חלב בהשוואה לתשכ"ד בליטרים
קב' כנרת	274	1,445,000	5431	+ 250,000
דגניה ב'	229	1,375,000	6184	+ 268,000
דגניה א'	181	965,000	5492	+ 148,000
בית זרע	185	950,400	5292	- 15,000
אשדות מ'	169	950,000	5788	+ 62,000
אפיקים	162	944,000	6002	+ 80,000
אשדות א'	181	894,000	5100	+ 71,000
מסדה	135	731,000	5577	- 14,000
גנוסר	121	637,000	5423	+ 100,000
גשר	117	630,000	5546	+ 102,000
שער הגולן	131	605,000	4770	+ 160,000
אלומות	105	595,800	5816	+ 75,000
עין גב	84	476,000	5840	+ 102,000
תל-קציר	94	468,000	5128	+ 56,000
מעגן	96	460,000	4874	+ 77,000
חוקוק	79	448,000	5850	+ 18,000
סה"כ בתשכ"ה	2343	12,575,000	5530	
בשנת תשכ"ד	2090	11,033,000	5438	
% הגידול	12%	14%	1.7%	

מבכירות לפרס. ישנה אפשרות לייצא מהארץ כ־800–1000 מבכירות מדי שנה; ההצעה היא שכל משק יקציב 4% ממספר פרותיו לייצוא. יוחנן הדגיש שאין אנו היחידים המעוניינים בייצוא בקר, יש עוד כמה ארצות (הולנד, דניה, אנגליה, וארצות הברית) אשר עושות מאמצים לחדור לשוק הפרסי.

הפרם על שם ברוך גולדשמיד ז"ל

ניתן למשק דגניה ב' עבור עדר הבקר שהצטיין בתנובת החלב הממוצעת הגבוהה ביותר בעמק הירדן בשנת תשכ"ה — 229 פרות — 6184 ק"ג לפרה.

הפרה האלופה המצטיינת בעמק הירדן בשנת תשכ"ה היא „מתחילה", בת דנדי, ממשק דגניה א'. תנובת חיים — 74.729 ק"ג, 3.32% שומן ב־9 תקופות חליבה.

„מתחילה" סיכמה את תנובתה בתשכ"ה ב־11,393 ק"ג חלב ב־364 ימי חליבה.

„צפופה" בת וזיר ממשק אפיקים, הניבה 8,054 ק"ג ב־295 ימי חליבה.

בתוכנית צריך היה גיאורג למסור על „גורמי הריווחיות ברפת החלב". מסיבות בלתי תלויות בו, לא יכול היה להשתתף במסיבה ומסר לפי בקשתו ראשי פרקים בכתב. אביא כאן בקצרה את דעתו על גורמי הריווחיות ברפת לפי סדר חשיבותם:

א. ההוצאה למזון ליחידת ייצור. ס"ה ההוצאה מושפע ממרכיבים שונים:

(1) יעילות ההזנה (נצילות המזון).
(2) מחיר יחידת מזון לפי מרכיבה: מרוכז, קנוי, או מיוצר במשק, שחת וירק למיניהם. קיימים בנידון הבדלים קיצוניים בין משק למשק בתוך האיזור.

ב. תפוקת ראשים. הגורמים המפחיתים את התפוקה מ־100% האידיאליים הם:

(1) אי התעברות. (2) הפלות. (3) תמותת וולדות; (4) תמותה ללא תשלומי ביטוח.

ג. תנובת החלב: ברפת בריאה אין לתנובת החלב כשלעצמה משקל רב בקביעת הריווחיות. הגורמים שנמנו לעיל: הוצאה למזון ותפוקת בשר מכריעים יותר; רפת בריאה עשויה להיות ריווחית בתחום רחב של תנובה.

ד. מחירים: במחירי התוצרת והאספקה אין כמעט למשק הבודד שליטה ועליו להסתגל לתנאי אים המשתנים ולנצל את האפשרויות שבידו. ה. עבודה: מזמן הוברר כי ישנה קוראלאציה שלילית ברורה בין קימוצים בעבודה לריווחיות. לצערנו, טרם התגברו המשקים (רפתנים עצמם, מרכזי משק, וועדות עבודה) על הנטייה לקמץ יתר על המידה בימי עבודה, וזה מתבטא בתמותת וולדות, דלקות עטין ובזבוז מזון ונוסף על כך באי־רצון של חברים להתקשר אל הענף ולהתמיד בו.

יוחנן האוזמן הציע להעניק פרסים לרפת, בה תמותת הוולדות היא הנמוכה ביותר.

הטבלה בייצור חלב מראה, כי שני המשקים, קב' כנרת ודגניה ב', הגדילו את מספר הפרות והגדילו באופן ניכר את ייצור החלב. חמשת המשקים הבאים: דגניה א', בית זרע, אשדות מאוחד, אפיקים ואשדות איחוד התקרבו אמנם למיליון ליטר, אך מסיבות שונות לא הצליחו להגיע. בכל יתר המשקים המגמה היא ברורה: להגדיל את מספר החולבות. עלי לציין את הרפת בעין־גב, בה עלה השנה הממוצע בתנובת החלב ב־850 ליטר! רבים בוודאי הופתעו מהעלייה ב־14% בייצור החלב באיזור לעומת תשכ"ד. לפי התחזית צפויה גם בתשכ"ו עלייה דומה בתנובת החלב.

זיגני שן

בית־זרע (הועתק מ„כנרות", אפריל 1966)

▲ באיובה (ארה"ב) פותחה מכונה ה„חולבת" את העלים בלבד מצמח האספסת ומשאירה את הגבעולים עירומים לחלוטין. ממציא המכונה אומר שאפשר יהיה להפוך מיתקן זה לקומביין שגם ייבש את העלים ויתקין מהם כופתיות בתהליך אחד. להפתעת עורכי הנסויים במכונה „חליבה" זו של העלים נוכחו שהגבעולים העירומים מצמיחים בקצב מהיר מעטה עלים חדש ואפשר היה לאסוף בדרך זו 6 יבולים של עלים ו־3 יבולים של גבעולים מאותה חלקה בעונת צמיחה אחת.